761/06

Den 4. december 2006 blev i sag nr. 68.545:

xxxxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxx xxx
xxxx xxxxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har forsikring med dækning ved tab af erhvervsevne i Danica Pension, klager over, at selskabet med virkning fra 1/11 2005 har standset bevillingen af helbredsbetingede ydelser.

Selskabet har standset bevillingen med henvisning til, at klageren generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst 50 %.

Det fremgår af sagen, at klageren har en livsforsikring, som giver ret til udbetaling af ydelser og fritagelse for præmiebetaling, hvis den generelle erhvervsevne er nedsat med 2/3. Forsikringen giver ret til udbetaling af halv ydelse, men ikke præmiefritagelse, hvis erhvervsevnen nedsættes med mindst halvdelen.

Det fremgår af sagen, at klageren er født i 1961 og har arbejdet som uddannelseskonsulent. Den 11/3 2005 udfyldte og underskrev klageren anmeldelse af erhvervsevnetab. Af anmeldelsen fremgår, at hun lider af stress, krise- og belastningsreaktion og udbrændthed. Selskabet bevilgede midlertidige ydelser fra karensperiodens udløb 4/2 2005 og frem til 1/11 2005.

Af psykologisk vurdering foretaget 26/9 2005 som supplement til ressourceprofil fremgår:

"Profilen viser især udslag på skalaen 'somatisering'. Samtidig er der også i mindre udtalt grad udslag på skalaerne 'depression' og 'angst'.

Somatisering handler i SD tilfælde om svær og hyppigt forekommende spændingshovedpine, følelse af svimmelhed, kvalme og uro i maven, muskelømhed, svaghedsfornemmelde i dele af kroppen, samt søvnbesvær. Det vurderes, at de ovennævnte fysiske gener må forstås som stressreaktioner forårsaget af belastende arbejdsforhold: I sit tidligere arbejde har SD således igennem længere tid været udsat for et stort arbejdspres, hvor høj grad af uforudsigelighed med hensyn til arbejdsopgaver og planlægning, kombineret med store krav til omstillingsparathed, har udgjort en væsentlig del af belastningen.

…

SD fremtræder ikke deprimeret eller angst i klinisk forstand, men der kan konstateres stressreaktioner i form af depressions og angstsymptomer: SD gør sig ofte bekymringer i forhold til spændingshovedpinen, som indebære at hun kan befinde sig i en 'tåget tilstand' hvor det er svært for hende at overskue noget. Således har SD på et tidspunkt frygtet at der eventuelt kunne være tale om en uoprettelig hjerneskade, hvilket der dog på ingen måde synes at være belæg for på baggrund af resultaterne fra aktuelle undersøgelse.

Desuden bliver SD naturligt trist og ked af det når hun beskriver sine oplevelser på hendes tidligere arbejdsplads og efterfølgende reaktioner herpå. Imidlertid oplever hun ikke længere sig så trist som det tidligere har været tilfældet.

…

Et højt krav til eget præstationsniveau, kan således være en yderligere medvirkende årsag til udvikling af stress. I dagligdagen viser sårbarheden sig ved at SD ofte føler sig anspændt og opkørt, og let føler ubehag hvis hun udsættes for flere lydpåvirkninger på én gang, hvilket ikke tidligere har generet hende. Imidlertid giver SD udtryk for at hun har oplevet en bedring i sin tilstand efter at hun stoppede på sit arbejde og fik psykologisk behandling. Især beskrives et psykisk velbefindende i ca.

1 1/2 måned i sommerferien, hvorefter hun atter har haft et tilbagefalde, men dog ikke på samme niveau som da hun stoppede med at arbejde. Tilbagefaldet tilskrives især hendes bekymringer i forhold til de nævnte gener i forbindelse med hovedpinen.

Social kompetence

…

Intrapersonelt:

…

Samtidig ses der et 'drive' som indebærer at SD er motiveret for udvikling og motiveret for aktivt at gøre noget ved sin situation.

Omstillingsparathed

Der ses særdeles gode evner for omstillingsparathed. SD's gode evner til problemløsning danner et godt grundlag for omstillingsevne. Således er SD da også på nuværende tidspunkt i fuld gang med at nyorientere sig og lægge konkrete planer i forhold til sin fremtidige tilknytning på arbejdsmarkedet, på en sådan måde at hun fortsat kan gøre brug af sine ressourcer samtidig med, at hun ikke atter risikere overbelastning med udvikling af svær stress til følge. Resultatet fra aktuelle undersøgelse peger i retning af, at hun især står stærkt i forhold til at omstille sig især, hvis hun bliver omstillet i en retning, hvor hun kan gøre brug af sine gode evner til problemløsning, indlæring og tillige kan gøre brug af sine ressourcer på det personlighedsmæssige område i form af god indlevelse og forståelse for andre menneskers tanker og følelser.

…

Indlæringsevne:

Tilsvarende er der tale om gode indlæringsevne, svarende til et niveau betydeligt over middel, hvilket indebærer at SD hurtigt og effektivt vil kunne indlære nye færdigheder og tilegne sig viden, både i forhold til et eventuelt efteruddannelsesforløb eller i forbindelse med påbegyndelse af et nyt arbejde.

<u>Konklusion og sammenfatning:</u>

4. 68.545

Der er tale om en 43-årig kvinde der den 5/11-04 sygemeldtes fra sit arbejde som følge af svær grad af stress.

SD er velbegavet, svarende til et niveau over middel. Der ses flere intellektuelle ressourcer især i form af gode problemløsningsfærdigheder, god indlæring og hukommelse, samt et godt socialt overblik. Ressourcerne indebærer at SD intellektuel har gode forudsætninger for omstillingsparathed og indlæring.

Der beskrives flere svære stresssymptomer i perioden efter, at SD sygemeldtes. Efterfølgende har hun gennemgået psykologisk samtaleforløb ved L.V.A., og hendes tilstand er bedret. Fortsat er der dog tale om fysiske og psykiske gener, og der ses tillige koncentrationsvanskeligheder i lettere grad.

Det anbefales at støtte SD i hendes bestræbelser på at finde et andet arbejde frem for atter at komme tilbage til den arbejdsplads hvor hendes stressreaktion blev udløst. I denne sammenhæng har resultaterne fra aktuelle undersøgelse peget i retning af at SD intellektuelt har gode forudsætninger for at varetage et arbejde hvor der både stilles krav til indlevelse og empati, problemløsningsfærdigheder, socialt overblik og gode sproglige færdigheder. Desuden indebære de gode intellektuelle ressourcer, at hun vil kunne profitere af et uddannelses/kursus-forløb.

For at undgå overbelastning med deraf følgende risiko for tilbagefald og udvikling af svær stress, anbefales det ydermere, at der i forbindelse med opstart af andet arbejde, bliver startet op på en måde som indebærer, at SD kan overskue og magte arbejdsopgaverne samtidigt med at hun får mulighed for at gøre brug af sine intellektuelle og personlige ressourcer.

I arbejdsmæssig sammenhæng vurderes det at være af afgørende betydning, dels at SD øger sin opmærksom på signaler på overanstrengelse og, dels efterfølgende reagerer på signalerne ved at få sagt fra/sørge for en mindskelse af arbejdspresset frem for at overhøre signalerne og øge kravene til sig selv, for herved at undgå tilbagefald med stressreaktioner til følge."

I den kommunale ressourceprofil er bl.a. anført:

"DATO KONKLUSION VEDR. BORGERENS ARBEJDSEVNE:

24.05.05 Kan ikke afgøres på det foreliggende, afhænger af behandlings- og udredningsforløbet.

Med henblik på støtte i behandlingsforløbet og gradvis genoptagelse af arbejdet efter sommerferien aftales, at hun deltager i et NLP kursus over 4 week-endmoduler."

Af udskrift fra den kommunale journal fremgår i forbindelse med en samtale den 2/11 2005:

"Tingene har imidlertid ændret sig. S. kommer i dag og oplyser, at hun gerne vil søge førtidspension. Hun mener ikke selv, at hun har været realistisk omkring hendes egen formåen. Hun mener heller ikke, at hun (før nu) har erkendt at hun er syg.

Hun har siden sidste møde, tænkt meget på førtidspension, idet der ingenting skal til før hun bryder sammen. Hun kan ikke klare at der bliver stillet krav til hende og bare det mindste pres får hende til at blive dårlig.

Hun siger selv, at hun trænger til fred og ro omkring hende. Dette på trods af at hun meget gerne vil i gang igen. Hun kan ikke klare flere forskellige lyde omkring sig. Bare det at hendes datter ser fjernsyn og ægtefællen støvsuger gør at hun får det dårligt.

Hun fortæller, at hendes datter havde 3 veninder på besøg i efterårsferien. Her var hun nød til at forlade huset idet der var for meget støj for hende.

Hun har ligeledes problemer med at sove om natten, da hun er meget nervøs for pres og krav til hende.

Hun var ved hendes egen læge i torsdags hvor de skulle udfylde nogle papirer til pensionsselskabet. Hun fortæller, at egen læge mener hendes tilstand er kronisk.

…

S. er oplyst om, at der muligvis vil være behov for en arbejdsprøvning i forhold til at se, hvad hun kan klare i forbindelse med en evt. førtidspensionsansøgning."

6. 68.545

Den 8/11 2005 er i den kommunale journal anført:

"Der indstilles til forlængelse af sygedagpenge jf. sygedagpengelovens § 22.1.2.
S. søger om førtidspension. På nuværende tidspunkt afventes der lægeoplysninger mhb. på førtidspensionsansøgning. Der bliver sandsynligvis behov for en arbejdsprøvning."

Af erklæring dateret 9/1 2006 fra speciallæge i psykiatri N.B.B. fremgår bl.a.:

"**Konklusion**

På basis af de beskrevne symptomer samt den objektive psykiske lidelse skønnes patientens diagnose at være F32.0 depressiv enkeltepisode af lettere grad. Endvidere har patienten præmorbidt diagnosen F41.0 panikangst.

Behandlingsmuligheder

Patienten har fortsat restsymptomer svarende til en depression, der formentlig er debuteret efteråret 2004. Retrospektivt ville man nok have anbefalet en kombination af medicinsk behandling med SSRI-præparat og psykologisk behandling. Dette ville formentlig have afkortet den depressive periode væsentligt. På nuværende tidspunkt vil man nok anbefale patienten at være i forebyggende behandling, mod depression 9-12 måneder med et SSRI-præparat. Det skal i den forbindelse nævnes, at patienten tidligere har været forsøgt behandlet med antidepressiva, men fik stærke bivirkninger. Sideløbende kunne man anbefale et kognitivt depressionsforløb hos psykolog.

Prognose

Hvis patienten modtager ovennævnte behandling er der gode muligheder for, at patientens tilstand kan bedres fuldstændigt. Patienten har en øget risiko på ca. 10% i forhold til resten af befolkningen for senere at få en ny depression.

Varige eller midlertidige skånehensyn

Som patientens tilstand er nu og formentlig vil være det det næste halve års tid, vil der være behov for skånehensyn. På længere sigt kan der også være behov for skånehensyn, idet patienten qua tidligere erfaring kan have samarbejdsproblemer,

idet et tidligt indlært familiemønster angiveligt genskabes i arbejdsrelationer og kan virke belastende for patienten. Man kunne forestille sig, at patienten kunne profitere af soloarbejde. Man må dog som nævnt forvente, at patientens funktionsniveau gradvist blive bedre, som depressionen letter. Tidshorisonten er her uden behandling formentlig et halvt års tid og med behandling måske nogle måneder.

Varige mén/varigt erhvervsevnetab

Det kan ikke på nuværende tidspunkt konstateres, om der er tale om varige mén eller varigt erhvervsevnetab. Det beror på patientens motivation samt muligheden for skitserede behandlingstiltag."

Klageren har fremlagt skrivelse af 27/2 2006, hvoraf fremgår, at PFA Pension har bevilget ydelser med virkning fra 5/2 2005, idet selskabet har vurderet, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat med 2/3.

Klageren har over for nævnet gjort gældende, at selskabet skal fortsætte bevillingen af ydelser fra 1/11 2005. Klageren har redegjort for sit livsforløb og har i sin klageskrivelse dateret 2/1 2006 sammenfattet sin sygdom således:

"At få dækket dele af manglende indtægt, da jeg ikke er i stand til at passe/varetage et arbejde, hverken på nedsat eller fuldtid pga. psykiske og fysiske lidelser/symptomer som gråd, svimmelhed, muskelspændinger, angst, sammenbrud (ingen energi), migræne, voldsomme hovedpiner m. kvalme og opkast, rysteture, muskelsmerter, søvnproblemer, negative tanker - koncentrations- og hukommelsesproblemer."

Klageren har fremlagt lægeattest dateret 26/10 2006 hvoraf bl.a. fremgår:

"…

3 … b) Skønner De, at yderligere behandling eller genoptræning kan føre til en bedring af tilstanden?	**NEJ JA** Hvis **JA,** **…** ☐ ☒ Hvis **JA** Hvilken? Er henvist til Psykiater
…	…
5 … c) Hvor mange timer daglig vurderer De, patienten kan arbejde?	… Antal timer dagligt: Arbejdsprøvning siden marts - 8-10 timer om ugen i gode perioder

8. 68.545

"

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 11/5 2006 til nævnet anført:

"Vores speciallæge i psykiatri, J.B., har gennemgået oplysningerne og vurderer, at S.D.'s generelle erhvervsevne ikke er nedsat til halvdelen eller mindre, der er kriteriet for udbetaling ved tab af erhvervsevne.

…

Det fremgår af ressourceprofilen (bilag…), at S.D. har gode arbejdsmæssige ressourcer: 'dels en kontoruddannelse, fulgt undervisningen på 1. del af HD, men ikke eksamen og beskæftigelse i kommune og som chefsekretær og forsikringskonsulent, siden arbejde som underviser og uddannelseskonsulent, i hvilken forbindelse hun har taget erhvervsskolernes pædagogiske uddannelse. Hun har endvidere en grunduddannelse i gestaltterapi og en supervisor-uddannelse, 1. år fra Kemplerinstituttet'. Derudover fremgår det af ressourceprofilens afsnit om den samlede vurdering af arbejdsevnen, at S.D. har deltaget i et NLP-kursus over fire weekender, mens hun har været sygemeldt.

S.D. oplyser i sin klage, at 'S. kommune er/var klar til at indstille mig til førtidspension'. Af journaludskrift side 7 (bilag …) fremgår det derimod, at 'S. kommer i dag og oplyser, at hun gerne vil søge førtidspension'. Det fremgår videre, at 'Hun har siden sidste møde, tænkt meget på førtidspension, idet der ingenting skal til før hun bryder sammen'. Endelig fremgår det, at der formentlig skal ske arbejdsprøvning og yderligere behandling, før der eventuelt kan blive tale om førtidspension.

Som S.D.'s tilstand er beskrevet, ses der ikke forhold, som burde forhindre hende i at påtage sig et rutinepræget arbejde svarende til en indsats, der overstiger halvdelen af det forventede normale. Der er oven i købet udsigt til yderligere bedring ved fortsat behandling.

Vi har modtaget brev fra Ankenævnet den 4. maj 2006 med kopi af afgørelse fra PFA Pension. Vi gør opmærksom på, at et andet selskabs afgørelse ikke har

betydning for vores vurdering af erhvervsevne jf. AK 63.642. Det bemærkes videre, at PFA Pension har vurderet i forhold til den midlertidige erhvervsevne, mens vi som nævnt vurderer S.D.'s generelle erhvervsevne, og dette sker efter S.D. forsikringsbetingelser i Danica Pension.

Vi fastholder således, at S.D. ikke har dokumenteret, at den generelle erhvervsevnen er nedsat til halvdelen eller mindre af den fulde erhvervsevne, og hun er derfor ikke er berettiget til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne efter den 1. november 2005."

Klageren har i skrivelse af 27/5 2006 til nævnet henvist til oplysningerne i den psykologiske vurdering foretaget 26/9 2005 og har i tilknytning hertil samt til selskabets skrivelse af 11/5 2006 anført:

"Med udgangspunkt i den psykologiske vurdering, arbejder jeg med og udfordrer mig selv for at finde og bevare tilknytning til arbejdsmarkedet i en eller anden form og mængde.

…

Jeg har siden 1. marts været i selvfunden arbejdsprøvning ved et konsulentfirma i S. Her arbejder jeg/vi på at finde den form, det indhold og den arbejdsmængde, jeg kan klare uden at få de fysiske og psykiske reaktioner, der er beskrevet ovenfor - det lykkedes pt. at arbejde 5-7 timer pr. uge, under forudsætning af, at jeg selv tilrettelægger min arbejdstid og med arbejdsopgaver, der gør det muligt for mig at brug mine intellektuelle og personlige ressourcer.

'*For at undgå overbelastning med deraf følgende risiko for tilbagefald og udvikling af svær stress, an ... anbefales det ydermere, at der i forbindelse med opstart af andet arbejde, bliver startet op på en måde som indebærer, at SD kan overskue og magte arbejdsopgaverne samtidigt med, at hun får mulighed for at gøre brug af sine intellektuelle og personlige ressourcer.'.*

Omkring afsnittet, hvor der omtales førtidspension i Danica Pensions skrivelse af 11. maj - kan jeg tilføje, at jeg ved det foregående møde med min sagsbehandler M.K.

var blevet forslået førtidspension, men at jeg ikke kunne se mig selv i den rolle, at jeg ikke længere skulle have tilknytning til arbejdsmarkedet, hvorefter jeg blev bedt om at gå hjem og tænke over det. Da jeg i perioden mellem de to samtaler ikke oplevede nogen bedring, besluttede jeg mig for at bede dem om at indlede pensionssagen.
Jeg gør også opmærksom på, at jeg efterfølgende trak mit ønske om pension tilbage - med samme begrundelse, at jeg ikke kunne forlige mig med tanken om ikke at skulle være tilknyttet arbejdsmarkedet på en eller anden måde - og måske kun i begrænset omfang, men tilknyttet bestemt.

Jeg har følgende bemærkninger omkring NLP-uddannelsen: Det er korrekt, at jeg har deltaget på et NLP-kursusforløb under min sygemelding. Kurset, der var på 12 dage fordelt over 6 måneder, blev bevilliget og betalt af S. kommune og var et led i at se, hvad jeg kunne holde til fysisk og psykisk.

Danica Pension skriver: '*.... Ses der ikke forhold, som burde forhindre hende i at påtage sig et rutinepræget arbejde svarende til en indsats, der overstiger halvdelen af det forventede normale.*'

Den psykologiske vurdering konkludere: *'Endvidere beskrives et psykisk belastende arbejdsmiljø: Som medarbejderrepræsentant oplevede SD således ofte at 'komme i klemme' mellem ledelse og kollegaer, og hun blev angiveligt forholdt informationer og følte sig sat udenfor reel indflydelse af ledelsen. Desuden oplevede hun misundelse fra kollegaer. ... SD fremtræder ikke deprimeret eller angst i klinisk forstand, men der kan konstateres stressreaktioner i form af depressions- og angst symptomer. SD gør sig ofte bekymringer i forhold til spændingshovedpinen, som indebærer at hun kan befinde sig i en 'tåget tilstand' hvor det er svært for hende at overskue noget.*

Jeg vedlægger ankenævnskendelse AK 64.891 til orientering."

Selskabet har her over for i skrivelse af 23/6 2006 til nævnet anført:

"S.D. refererer i sit brev afslutningsvist fra den psykologiske vurdering. Det bemærkes i den forbindelse, at disse oplysninger ikke stammer fra konklusionen og er oplysninger omkring det konkrete arbejdsmiljø på S.D.'s tidligere arbejde. Disse bemærkninger viser således ikke noget om S.D.'s generelle erhvervsevne.

S.D. har til orientering vedlagt AK 64.891 sit brev fra den 27. maj 2006. Afgørelsen i den vedlagte kendelse er sket på baggrund af en konkret bedømmelse af de konkrete helbredsmæssige oplysninger i sagen om den konkrete forsikrede og på baggrund af forsikringsbetingelserne fra Kommunernes Pensionsforsikring A/S. Kendelsen har således ingen relevans i forhold til denne sag, der skal afgøres efter S.D.'s forsikringsbetingelser i Danica Pension og i henhold til de lægelige oplysninger i sagen om S.D."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"*Midlertidig uarbejdsdygtighed.*

Ved midlertidig uarbejdsdygtighed forstås, at forsikrede er ude af stand til at passe sit nuværende arbejde.

Hvis forsikrede er uden erhvervsmæssigt beskæftigelse, sker der ikke udbetaling ved midlertidig uarbejdsdygtighed.

Ved midlertidig uarbejdsdygtighed forstås, at forsikrede alene kan passe sit arbejde i et omfang svarende til 1/2 eller mindre. Hvis forsikrede kan passe sit arbejde i større omfang end 1/2, anses han ikke for uarbejdsdygtig.

…

Udbetalingen ved midlertidig uarbejdsdygtighed sker for et begrænset tidsrum. Selskabet er berettiget til at gøre den fortsatte udbetaling betinget af, at forsikrede fortsat er uarbejdsdygtig (halvt uarbejdsdygtig). Ret til udbetaling bortfalder, når forsikrede ikke længere er uarbejdsdygtig (halvt uarbejdsdygtig). Udbetaling ophører i alle tilfælde ved forsikringens ophør.

Når selskabet efter reglerne om varigt tab af arbejdsevne har foretaget en vurdering af, om forsikrede varigt har mistet arbejdsevnen, ophører forsikredes ret til udbetaling ved midlertidig uarbejdsdygtighed. Udbetaling efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed ophører under alle omstændigheder 18 måneder efter den 1. sygedag, eller ved ulykkestilfælde 18 måneder efter skadedagen.

Varigt tab af arbejdsevne.
Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i sådant omfang, at hans fremtidige arbejdsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes arbejdsevne varigt er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest 18 måneder efter 1. sygedag, eller ved ulykkestilfælde 18 måneder efter skadedagen. Selskabet kan for et begrænset tidsrum en eller flere gange udskyde vurderingen af det varige tab af arbejdsevne. Så længe udskydelsen varer, sker der udbetaling efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed.

Forsikredes arbejdsevne anses for varigt at være nedsat til 1/3 eller mindre, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Forsikredes arbejdsevne anses for varigt at være nedsat til mellem 1/2 og 1/3, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/2 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Ved vurderingen at forsikredes tab af arbejdsevne foretages et skøn over, om forsikrede må anses for egnet til omskoling. Hvis forsikrede anses for egnet til og i tilfælde af omskoling må forventes at blive i stand til at opretholde den førnævnte

indtjening, anses hans arbejdsevne ikke for nedsat til 1/3 eller mindre, respektive mellem 1/2 og 1/3."

Nævnet udtaler:
Efter sin gennemgang af sagen, herunder særligt de lægelige erklæringer, finder nævnet, at klageren ikke har godtgjort, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Som følge heraf

b e s t e m m e s:

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann